

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
Egyes évre 16 k.
Negyedévre 4 -
Hogyha házhoz hordva.
Egyes évre 20 kor.
Negyedévre 5 -
Hogyha postán szállítva.
Egyes évre 24 kor.
Negyedévre 6 -
Egyes szám ára 6 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétvége és
ünnap utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XII. évfolyam 292. szám.

Nagyvárad

Péntek, 1916 december 22.

Lloyd George szerencséje.

Budapest, december 21.

Félig árván, csaknem teljesen elhagyatva került kicsi korában tudakos nagybátyja Richard szárnyai alá, aki mesterségére nézve cipők javítója és készítője volt. Nélkülözések és hányattatások között jutott el az ügyvédi gyakorlatig s onnan a parlamentbe. Ma pedig a miniszterelnöki székben ül, biztatva nemzetét azzal, hogy kivívja nekik a rég óhajtott győzelmet és biztosítja az elveszni készülő uralmat nemcsak a tengereken, hanem azokon túl is.

Feladata nem kicsiny. A szövetségeseknél kialakítani készülő reményt kell feléleszteni, saját nemzeténél fokozni a munkát, szállítani a szénét, municiót és adni szinte számlálatlan milliókat azoknak, akik saját létükön túl Anglia jövőjéért is harcolnak. Ezen felül szemébe kell nézni az élet és halál nagy kérdésének.

A kocka ugyanis erősen vakot vetett. A kiéhezett angolokból majd hogy nem az éhség szélére sodort nemzet lett. Nincs ebben semmi túlzás, bevallják maguk az angolok, még a City híres ujsága a Times is, mely hosszú pályáján aligha tudott még ilyen igazságokkal kedveskedni olvasóinak.

Bármilyen fontosak is a többi kérdések, végső sorban minden attól függ, lesz-e mit enni Anglia munkásainak és katonáinak? A helyzet komolysága mindenki előtt tisztán áll. Királyi rendelet hatalmazta fel már az Asquith-kormányt a határ-árak megsabására, a piacok ellenőrzésére és büntethetőkkel tette azo-

kat, kik az élelmiszereket pazarolják vagy pedig rendeltetésüktől eltérően használják fel. A legnagyobb foku abszolútizmus az egykor szabad Angliában.

De nem igen lehet másként. A régi politika csődbe került. A híres two power standard, az angol flottának olyan ereje, mi fölért két más hatalmával, mialatt a franciát és a németet értették — keveset segít. Kenyér mégis alig van és egyéb is drága. Mintha az erdők és mezők bosszút állanának világszerte elhanyagolásukért és a kizsákmányolás gyümölcsei éppen a legrosszabbkor mutatkoznának.

Canada fölöslege a tavalyi 264 millió bushelhez képest csekély, mert csak 99 millió. Az Egyesült Államok népe fél, hogy kenyér nélkül marad s az export elvitelét sürgeti. Argentínában tényleg kiviteli vámot vetnek a búzára és nem kétes, hogy januárban szintén így kísérlik megvédeni a tengerikészleteket is. A búzáért valaha alig lehetett pénzt kapni, ma a pénzért alig lehet búzát vagy lisztet szerezni. New Yorkban drágábban kél a buza, mint nálunk, felborítván a tény minden előző okoskodást.

Része van e nem várt jelenségben két ségkívül a rossz termésnek, amiben többek közt a sokáig üres rablógazdaság is ludas. Baj, hogy nincsen elég hajó és drága a fuvar. Angliára azonban a legkétségbevittebb az, hogy saját vermébe kell belé esnie. Kétség, vagy drága a kenyér, mert több mint felháromadon át a győzelmes industrialismus folyton szaporítja az exportra dolgozó gyárak számát és csökkenté azokat, akiknek feladata volt művelői spáik örökét. Angliában, állítja Lloyd George balföldi híres beszédében, 1851-ben 9000 ember őrizte a gazdag vadászterületet, 1911-ben pedig e célra a plutokratikus fejlődés nagyobb dícsőségére már 23000 volt szükséges. Ellenben fogyott a földet művelő népesség s ma a modern haladás eredményeként állja Lloyd George, a műveletlen föld százaléka nagyobb a brit szigeteken, mint bármely más európai országban!

Szerinte mindezt a földbirtok politika

a felelős. Helyesebb uton járna, ha az egyoldalú gazdasági politikára utal. Arra mi lenyomva a mezők termésének értékét, csökkenté a tulajdonos jövedelmét, proletizálta a bérlet és a tengeren túli kergette a mezői munkást, amely ma is csak olyan bért kaphat, mint VII. Henrik idejében. Tohát a reformáció előtt! Emellett le szállítja a rétegek politikai súlyát is.

Ha másként volna, akkor az a férfiú, aki büntetlenül hirdethette nemrég a földbirtok kisajátítását, nem ülhetne a miniszterelnöki székben. Az angol viszonyok tökéletes felfordulását jelenti, hogy kabinetjében, tehát politikájának támogatói közt, konzervatívok is ülnek. Éppen úgy mint nálunk is akárhány nagy úsrnek örökösök van, ki előmozdítja a plutokrácia törekvéseit. Mindezek egyesülnek azért, hogy megmentsék országukat azoktól a következményektől, melyeket a múlt bünei reájuk árasztanak.

Nyilvánvaló, hogy ez a feladat egészében megoldatlan maradt. A híres biglanderek pusztulása megfosztá Angliát legjobb katonáitól s a vadászterületeket máról holnapra nem lehet gardagon termő földekké varázsolni. A földnek szeretetét, az önfeláldozó munkát, a szerény igényeket nem lehet a nagy városok élvezeteihez szokott milliókra rákényszeríteni. Egy-két évnek lázas munkája nem pótolja évtizedek mulasztásait. A természeti világ nem is ismeri a lázas munkát s bölcs egymásutánját zavarni nem lehet.

Angliának ez a helyzete legtöbbit erőszóveségesünkhé válhatik. Először a háboruban, siettetvén annak befejezését, másodsor pedig a békében, elősegítve azoknak a törekvéseknek sikerét világszerte, amelyek szerintünk a nemzetek emelkedésének igaz alapjai.

Lloyd George a földbirtokosok ellenese, a proletár gyári munkások védője, mint az angol földművelés restaurátora, talpraállítója és védője, micsoda szerep, micsoda tér es neki! Mily elégtétel nekünk, akik már évek előtt reá mutattunk arra, hogy az a felforgató politika, mely Anglia alapjait ássa alá, jóra nem vezethet. Most maga Lloyd George lesz kénytelen más irányt venni. De ez már aligha nem késő, a háború kimenetelén változtatni nem fog.

Ez évi nagy Karácsonyi eladás megkezdődött!

A raktáron lévő összes batiszt-, selyem és szövetbluzok, pongyolák és juponok, kötények, csipkegallérok olcsó árakon lesznek elárusítva.

Nagy választék finom gyapju szövetekben, mosó kelmék és costum bársonyokban. Ruha selymek és szőr mékben. Kézimunka különlegességek. Fehérneműek, gallérok, kézelők, nyakkendők.

CZILLÉR IMRE nagyáruháza, Nagyvárad.

Rádl Ödön a ravatalon.

Ma délelőtt lesz a temetés.

Az ideális lélek elhagyta porhüvelyét, a minden szépért nemesebb szív dobbanása megszűnt örökre.

A kiváló férfiú halóporai ott pihennek csendesen, némán a ravatalon, a mely körül csak a fájdalom, a részvét igaz megnyilatkozása talált méltó helyet.

Tegnap már sokan keresték fel az elhunyt ravatelt, s részint személyesen, részint táviratban és levél útján fejezték ki részvétüket a mélyen sujtott özvegnél.

A halottas természet már tegnap elborították a tisztelet, szeretet koszorúival. Szébbnél-szebb koszorukat helyezték a ravatalra az özvegyen és rokonokon kívül: az ügyvédi Kamara, Balázsházy Iván, Miskolczy Barna, Sigmond Andor, Brüll Ignác, Pally Lajos, Huzella Gyula, dr. Poyvár Oszéb, dr. Poyvár Széver, a Konrad család, Sas Ede, a Bihar megyei Nemzeti Casinó, a Szigligeti Társaság, a l. szert. püspökségi uradalom tisztikara, ez utóbbi, mint a püspökségi uradalom nyug. főügyészének rójjá le részvétét az elhunyt iránt.

A város részvétirata.

Nagyvárad város tanácsának tegnap tartott ülésén Lukács Ödön polgármester helyettes kegyeltes szavakban ecsejtette a nagy veszteséget, amely a törvényhatóság kimagasló tagjának elhunytával a várost sújtotta.

A tanács határozata folytán Lukács Ödön főjegyző a következő részvétiratot intézte az elhunyt özvegyéhez:

Önagsága özv. Rádl Ödönné urnónek
Helyben.

Nagyvárad város tanácsa mai napon tartott ülésében igaz fájdalommal tárgyalta a szomorú hírt, mely Rádl Ödön elhunytát hozta meg. A városi tanács mélyen átérzi a fölöttébb súlyos veszteséget, amely Nagyvárad város társadalmi, kulturális és önkormányzati életét érte midőn kiváló nagy fiának, igaz polgárának Rádl Ödönnek pártatlanul értékes, sokoldalú és e város határain messze túl és méltán megbecsült munka ereje kilobbant, minden szépért, jóért hevülő szíve megszűnt dobogni. A veszteség annál súlyosabb, mert az elköltözött egyike volt ama nagyjainknak, kik szívüket, szellemüket, idejüket, készségüket szentelték a köznek és Rádl Ödön valóban az volt, ki nemcsak akkor jelent meg a fórumon és vetette latba fényes tudását, mikor ünnepi alkalmakkor dísz, erőt, méltóságot kellett a komunitásból kisugározatni, de valóban volt és figyelmes, szorgalmas társunk volt a közigazgatási élet napi munkájának le bonyolításánál is, a város vezetése és város fejlesztési mű szerkezetébe szívesen, ideális hevülettel illesztette be a maga nagy tudását s ez az érték, mint egyik hajtó kerék nagyban elősegítette a gépzet eredményes, pontos működését.

Az elhunytnak e felejthetetlenül nagy érdemeit Nagyvárad város tanácsa jegyzőkönyvében megörökíti és e sorok által kifejezést kíván adni a súlyos veszteség fölött érzett fájdalmának és annak, hogy őszinte, mély részvéttel osztozik Nagyságod gyászszertében.

Nagyvárad város tanácsának 1916. évi dec. 20. án tartott üléséből.

Lukács Ödön,
polgármester-helyettes.

A Szigligeti Társaság, amely nemcsak alapítóját, de elnökét és díszét veszítette az elhunytban, a következő gyászjelentést adta ki:

A Szigligeti Társaság mélyesége fájdalommal, súlyos vesztesége teljes átérzésével jelenti leaújító gyászát: nagyrabecsült, forrón szeretett elnökének, Rádl Ödön kir. tan. csornak, ez év december havának 20. án történt elhunytát. A magyar nemzeti irodalomnak, a magyar nemzeti kulturának az a lángoló szeretete, amely nemcsak lelkében élt, segítette létrehozni Társaságunkat. S fáradhatatlan, érdemes vezérünk volt évtizedeken át, elméje gazdag kínosával, szíve meleg szeretetével, az irodalom legragyogóbb eszméit hevülő lelkesedésével. Gyászunkban osztozik az egész magyar irodalom — és a mi veszteségünk, a mi fájdalomunk a legnagyobb. Soha nem szűnő hálás kegyellett álljuk körül koporsóját. Emléke mindenha élni fog közöttünk. Esmük mindig világitani fogak utainkon. Áldása az égbe lebegjen felettünk örökké! Nagy Vár, 1916. december 21. A Szigligeti Társaság.

Az ügyvédi kamara, melynek örökös díszelőke volt, szintén külön gyászjelentést adott ki.

*

A Gazdasági és Iparbank igazgatósága és felügyelő bizottsága és tisztviselői Rádl Ödön igazgatósági elnök elhunytát alkalmából, tekintettel a háborús helyzetre, koszorúmegváltás címén 150 koronát küldött a nagyvárad hadiárvák részére dr. Istvánffy István városi árvaszéki elnök kezéhez.

A Gazdasági és Iparbank Rádl Ödön igazgatósági elnökének temetése alkalmából ma, pénteken délelőtt háromnegyed 10-től a pénztár helyiségét zárva tartja.

Az utolsó jegyzési napok.

Erdők tudatában, a győző fel nagylelkűségével felajánlottuk a békét ellenségeinknek. Most már tehát rajtuk áll, hogy hamarosan vége legyen a várakozásnak. Az entente sajtója a központi hatalmakhoz tartozó nemzeteket germán és hun barbároknak nevezi. Tény az, hogy megvan bennünk és dicső szövetségeseinkben a germán és hun őserő, de hogy kik a barbárok, az kiderül az entente mostani felszisszenéséből. Bízunk a jövőben szünetelt, lerántotta a leplet az entente valódi céljairól. Most már nem is titkolják ellenségeink, hogy egyetlen céljuk teljes megsemmisítésünk, melynek érdekében minden vérontást helyesnek tartanak.

Három eszközben bizakodott az entente. Elsősorban a vad orosz hordákra és a színes angol-francia csapatokra támaszkodott. Az entente csapatok csak azonban nem sikerült területünket elárastani és most már ott tartunk, hogy milliószámra pusztul az angol, francia, orosz és olasz anélkül, hogy bármely eredményt el tudna érni.

A második entente reménykedés a kiéheztetési tervre volt alapítva. Ez a terv is dugába dőlt, sőt legutóbbi román győzelmek nem remélt készletekhez juttatták a központi hatalmakat.

Végül pénzügyi téren akartak minket kiéheztetni. Azt hitték, hogy külföldi tőke nélkül nem tudnak boldogulni. Erre ugyan alaposan rácsófolt a négy korábbi hadikölcsön, de valójában a mostani ötödik hadikölcsön van arra hivatva, hogy ebből az utolsó hiru reménységéből is kiábrándítsa az ellenséget.

A jegyzés soréyan folyik és már is

láthatók a kibocsátás óriási sikerének jelei. Az utolsó jegyzési napot mindazoknak fel kell használni, akik eddig bármely okból elmaradtak. Mindenki teljesítse kötelességét a történelmi nevezetességű napokban. Mentől főnyesebb lesz az ötödik hadikölcsön alkere, annál közelebb jutunk az áldást hozó békéhez.

Fraknoi Vilmos és a koronázási kárpit.

A királyi trón háttérül a koronázásnál tulajtevőleg Mátyás király trónkárpitját használják fel díszítésül.

A szépséges trónkárpit a tizenötödik század reneszánsz műve, terjedését nem tudják, de Benedek Mária királyi művészetben sajtik. Ez a kárpit jelenleg gróf Erdődy Imre tulajdonában van és ennek a nemzet által való megszerzése érdekében emeli fel szavát Fraknoi Vilmos püspök. A jeles történelmi püspök nyílt levelet intéz Biesből Rákosi Jenőhöz, a melyben Mátyás király trónkárpitját a nemzet részére való megszerzését indítványozza, megjelölve a megszerzés módját is, egyben a maga részéről fölajánlván e célra ezer koronát.

A püspök ut nyílt levele így szól:

Tisztelt Barátom! Imént olvastam közös régi barátunk, Hampel Pál Pálffy Polixénia asszony érdekes ismertetését Hunyadi Mátyás trónkárpitjáról, mely (az ő közlése szerint) a koronázási szertartásnál a királyi trón háttérül fog szolgálni.

Valóban méltóbb dísz ennek a műipar semmiféle alkotása nem adhat.

A koronázási kincsek szentségéhez a nemzeti dicsőség emléke csatlakozik; a szent királyok áldást biztosító ereklyéihez járul annak az uralkodónak hagyatéka, akit a nemzet egykor sa át fia közül egyhangú lelkesedéssel emelt a trónra, aki diadalmas háborúkban hatalmat és dicsőséget küzdött ki világszerte, az igazságosnak jelzőjét szerezte meg népektől, a tudomány és művészet remekével népesítette be fővárosát.

A trónkárpit megőrzésének érdeme az Erdődy grófok családját illeti meg, mely azt hazafias kegyelme sugallatára, csábító ajánlatokat visszautasítva, a tengerentúli kívándorlástól megóvta.

Ezentúl azonban, megszentelve, magántulajdon nem maradhat. Ille, hogy az ország, a korona birtokába jusson és megszerzésében a nemzetnek része legyen.

Indítványozom, hogy a vételár szerkesztésére ajánlatokot nyerve feldozzat. Hunyadi Mátyás életirója igényt tart azon szerkesztésre, hogy az első ajánlatot ő tagya.

Az indítványt szíves figyelembe ajánlom.

Fraknoi Vilmos.

Karácsonyi cukorka eszokoládé és díszek eladása megkezdődött Aszódi Mihály üzletében. Főüzlet Kossuth utca 54. Sz. palota. Fiók: Csokoládé Király Rákóczi-ut. Karácsony estére Pásztorok, Borok herceg Windischgrätz toki pincéből, Andrányi Arad, Donay Arad és Palugyai Pozsony mind nemcsak faju borok. Friss délgyümölcs, dió, magazsóló, krach mandula gardinetek. Azonkivül gyermeknek kész bájos karácsonyfák, ezer és ezerféle játékok cukorkával töltve. Friss szaloncukorka, összes létező likőrök, szilvórium, ru n, seprő és törkölypálinkák. Fiam valódi konyak. Zamatos teák és kiváló finom Aszódi 8féle zamatu pörköltkavi készen darálva. Kugler Gerbeaud bombonok főraktára Főüzlet telefon 635. Fiórüzlet telef. 610.

Fokozott tüzerharc Oláhországban.

Keleti harctér. Budapest, dec. 21. (Hivatalos.) Mackensen vezértábornagy hadserege. A keletoláhországi hegységben fokozott tüzer-ségi tevékenység.

József főherceg vezérezredes hadseregharcvonala. Az oroszok tegnap megkísérelték, hogy a Mesticanesti hegység alagut támaszpontjait elragadják. Öt erős tüzer-ségi roham hiúsult meg kiváló tüzer-ségünk segítségével mellett a vitéz császári és királyi népfelkelő csendőrezred kitar-tásán.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregharcvonala. A császári és királyi csapatoknál a nap nyugodtan telt el.

Olasz és délkeleti harctér. A helyzet változatlan. Höfer.

A francia kamara bizalmatlan a kormánynyal.

Budapest, december 21. (Saját tudósítónktól.) Párisból jelentik: A kamara bizottsága, amelynek feladata megvizsgálni azt a javaslatot a melyben a kormány felhatalmazást kért, hogy rendeleti úton bizonyos intézkedéseket tehessen: huszonegy szavazattal kettő ellenében elvetette. A javaslat alap gondolata arra irányult, hogy a parlamentet megfossza alkotmányos jogaitól.

A szenátus tegnap délutáni titkos ülése nagy izgalmak között folyt le. A szenátorok hevesen támadták Briandot, aki ismét nehéz órákat élt át. A titkos ülést további harmadik és negyedik titkos ülés fogja követni.

Az oláh hadsereg vesztesége.

Budapest, december 21. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: A román hadsereg vesztesége a hivatalos veszteséglisták szerint 280 800 főnyire rúgnak, ebből 272.873 közlegény, a többi tiszt. Tizenhárom tábornok, negyven ezredparancsnok elesett, megsebesült illetőleg fogságba jutott.

Az antant sajtója a békejavaslatunkra adandó válaszról.

Budapest, dec. 21. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: Noha az antant válaszjegyzékének tartalmát szigorúan titkolják annyi mégis kiszivárgott, hogy a válaszjegyzék a német békefeltételek tartalmának közlése köti ki. Svájci politikai körökben bizonyosra veszik, hogy az antant válasza a további tárgyalások alapjául fog szolgálni. A Neue Zürcher Zeitung szerint a helyzet nem reménytelen, mert Németország további közeledését várják.

Churchill a németek erejéről.

Budapest, december 21. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: Churchill nem kételkedik abban, hogy Németország rengeteg hadseregeit jövő éven át szakadatlan tevékenységben tarthatja. Szavait így végzi: ami ma nem sikerül, sohasem fog sikerülni.

Amerika és a béke.

Budapest, december 21. (Saját tudósítónktól.) Washingtoni hivatalos körökben meg vannak győződve, hogy a béketárgyalások útja nincs teljesen elvágva. Mindamellett meggyőződve vannak arról, hogy a béke még messze van és hogy Wilson helyesen cselekedett, amikor az időelőtti békeközvetítést visszautasította.

Az orosz hadsereg offenzívája Románia visszafoglalása érdekében.

Budapest december 21. (Saját tudósítónktól.) Zürichi lapok szerint az orosz hadsereg új offenzívára kész. A már félig feladott Szereth vonalat a végéig ig fogják védeni. Az orosz sajtó bejelenti, Brüsszilonak Románia visszafoglalására irányuló offenzíváját.

A németek hat repülőgépet lelőttek.

Berlin, december 21. A nagyfőhadiszámlás jelenti:

Égő harctér.

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy hadserege. Azokat az angol osztagokat, amelyek Arrastól északra legelő árkunkba erős tüzelés után benyomultak, ellentámadással kivetettük.

A Maas partján a tiszta időjárás kedvezett a tüzer-ségi tevékenységnek, amely egyes szakaszokon nagy hevességre fokozódott. Gárda gránátosok és kelet porosz muskétások benyomultak a hatáscs tüzel szétrombolt állásokba és néhány fedezék felrobbantása után foglyul ejtett 4 tisztet és 26 főnyi legénységgel, valamint 1 gépfegyverrel együtt a vett parancshoz képest visszatértek vonalainkhoz. Az ellenség számos légi harcban és védőtüzelésünk folytán a Somme területén hat repülőgépet veszített.

A német trónörökös hadserege. Rézben csekély tüzer-ségi tüzelés mellett nagyobb terjedelmű gyalogsági tevékenység nem fordult elő. Az Aisne arcvonalon visszavertünk több francia járőrt.

Visszavert orosz támadások.

Keleti harctér.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadserege. Dünaburg és a Narov-tó között az ágyútüz jelentékenyen fokozódott. Kodupiatól északkeletre orosz osztagok támadásai nagy veszteségek mellett meghiúsultak. A Stochod hajlásban az oroszok eredménytelenül kísérelték meg, hogy elragadják a német landwehről azt a területet, amelyet néhány nap előtt vontunk állásaink keretébe.

József főherceg vezérezredes harcvonala. Mesticanestől északkeletre, az Aranyos Beszterce partjain az oroszok négyszeres rohamra osztrák magyar zászlóaljok erejével megtört, tovább délre visszautzták az ellenséget néhány előőrsi állásából.

A dobrudzsai hadsereg előrehalad.

Mackensen vezértábornagy hadserege. Nagy Oláhországban a tüzer-ségi tűz a hegységben fokozódott. A dobrudzsai hadsereg az ellenséget visszavetette néhány utóvéd állásából.

Macedóniai front.

A Cserna hajlásban a magaslatokat, melyekért sok harc folyt, német vadászok megtartották.

Ludendorff, első főszállásmeister.

Őszi és téli ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Függyöny, kézimunka, ke-lengye neműek tisztítása. Fe-kete festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógyműködésében Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14-69.

Dr herceg Hohenlohe Károly Egon a debreceni Kath. Népszövetség Otthonban.

Debrecenből írják nekünk:

Dr herceg Hohenlohe Károly Egon nagyszombeni prépost-főesperest a háborus viszonyok sodorták el székhelyéről.

Mint tábori lelkész már a nyár óta áll katonai szolgálatban s amint az oláh betörés kezdetét vette, a nagyszombeni hadtestparancsnoksággal együtt ő is Debrecenbe tette át tartózkodási helyét s mint erdélyi menekültet őt is szívesen látta falai között Debrecen városa.

A herceg nemcsak lelkielványa, Rómában nyert magasabb kiképzetése, műveltsége, demokratikus érzése, fel- és lefelé egyaránt loyális magatartásánál fogva s kiemelkedő egyének közé tartozik, s habár tábori lelkészi ezidőszerinti foglalkozási köre miatt a debreceni társasélet mozgalmaitól távol is tartotta magát, mégis nem hiányzott olyankor, amikor jelentősebb társadalmi és kulturálnepélyről volt szó s ilyenkor mindig nagy intenzivitással és mély lélekkel vett részt a kulturális összejöveteleken s többek között nagy lelki gyönyörűséggel nézte végig a Hadségélyző és a Vörös Kereszt által rendezett tündérestét.

A herceg nem híve az ünnepléstésnek, épen ennek tulajdonítható, hogy a napokban ugyyszólván inkognitóban jelent meg a debreceni „Katholikus Népszövetségi Otthonban”, hogy ezzel a csak pár évre fennálló, de azért életerős, kulturális és szociális érzékű egyesülettel megismerkedhessék.

Az „Otthon”-ban ez alkalommal Csathh Zsigmond elnök, Czipott György kir. táblai bíró, alelnök, Csernus Mihály ügyvezető igazgató, dr Bernolák Nándor egyetemi tanár, Ember Antal pénzügy igazgató helyettes, dr Zilay János, Sümegi József tanárok, Rothe Ernő műhelyfőnök, Radákovics, Kocsin gyógyszerészek, Frassai birtokos, Szabó E. pénzügyi titkár, Harth művezető stb. voltak jelen, s az egyesület vezetősége végtelen örvendett annak, hogy az illusztris vendégnek bemutathatta helyiségeit, s általában őt az itteni katolikus társadalmi viszonyok felől tájékoztathatta.

A herceg az „Otthon”-ban igen jól érezte magát, ott hosszabb ideig (este 9 óráig) eltársalgott s a legegyszerűbb sorssakkal is a legszívesebben elbeszélgetett.

A főpapnak nagy a tekintélye és népszerűsége Erdélyben, s ennek súlyát emeli az a körülmény, hogy a fiatal (alig 34 éves) hercegnek nem a születési előnyöknek osztály kiváltsága, hanem a tehetség s a férfi jellem értéke képezi a legszebb díszet.

Azok közé tartozik, s ki nem zárkozik el a modern élet követelményei elől, s a legteltesebb mértékben értékeli azt a nagy átfogó erőt, melyet Debrecenben a „Népszövetség” képvisel s a mely legutóbb egy „Zita” hadiárvház megalapításánál is eredményesen működött közre.

A főpap alkotó tehetség, akinek eszméi vannak, s a kinek tetteiben ott láttat az egyéniség, gondolataiban az erő, cselekedeteiben az akarat és önállóság, distingvált

modor — gyöngédséget sugárzó verőfnyos kedély.

A herceg pár havi ittléte után néhány nap előtt u'azott vissza székhelyére azért, hogy az oláh batörés által megzavart híveit ismét összerelje.

A vasutnál a busuzáson több katonai méltóságon kívül megjelent Márk Endre udvari tanácsos polgármester is.

Hisszük, hogy amily szeretettel látta Debrecenben nemes városa előkelő menekültjét, míg falai között üdvözölhette, ő is épen olyan szívesen gondol vissza ott az erdélyi havasok alján erre az alföldi metropolisra.

Cz . . . né E.

Szesszfőzöt állit fel a város.

É-tekezet a városházán.

A kormány által a szesszfőzők felállítása tárgyában kibocsátott rendelet, mint már említettük, akkéat intézkedik, hogy a szőlőtörköly, szepő és a gyümölcstermékek kisütön való kifőzésére első sorban a községek, másodsorban a termelőkölő alakult szövetkezet és harmadsorban eddig is pálinkafőzéssel foglalkozó magánosoknak ad engedélyt.

A rendelet folytán a nagyváradi szőlőbirtokosok indítottak mozgalmat ilyen szesszfőző szövetkezet létesítésére, sőt már a szövetkezet meg is alakult.

Közben dr Moskovits Miklós törvényhatósági bizottsági tag indítványt adott be, hogy Nagyvárad maga létesítsen ilyen szesszfőzöt.

A város tanácsa az indítványt kiadta dr Thury László főügyésznek, Juricskay Barna tanácsosnak és Köszeghy József főmérnöknek, hogy szakértők meghallgatása után tegyenek jelentést a tanácshoz.

Dr Thury László főügyész tegnap értekezletet hívott egybe, amelyen jelentettek: Juricskay Barna, Köszeghy József, dr Moskovits Miklós, Szalay József, Bognár Sándor, Gellis Gyula, Gerő Zsigmond, Steinbach Mór szakértők, a hegyközség képviselőstében dr Molnár Imre és Márkus János hegybíró, végül Deák Károly a városi fogyasztási sdóhivatal főnökhelyettese és dr Doszpoly Dzsó jegyző.

Dr Thury László elnök választa az értekezlet céljait s ismertette a miniszter rendeletét. Ismertette továbbá a beadott indítványt, hogy a város ragadja meg az alkalmat, állítsa fel a szesszfőzöt, amely a városnak évenként tetemes hasznot biztosít.

Juricskay Barna tanácsos részletesen foglalkozott az indítvánnyal, amelyet megvalósítandónak tart. Bő statisztikai adatokat sorol fel a nagyváradi szőlő és gyümölcstermésről, amellyel igyekszik igazolni, hogy elég anyag lesz a szesszfőző üzeméhez és prosperálásához.

Dr Molnár Imre örömmel fogadja az indítványt, mert a hegyközségnek is érdeke, hogy a város létesítse a szesszfőzöt, mert jövedelmet hoz a városnak. Azonban vigyázni kell, nehogy ráfizessen a város. Véleménye szerint azonban működési körét nemcsak Nagyváradra terjessze ki, mert itt nem

lesz elég feldolgozandó anyag az állandó üzemhez.

Dr Moskovits Miklós gyakorlati tapasztalatok alapján állítja, hogy ráfizetésről nem lehet szó.

Gellis Gyula nemcsak tisztán a szesszfőzést ajánlja, hanem a mellékterményeknek kellő feldolgozását is szükségessé véli, pl. a szőlőmag értékesítését, valamint a gyümölcs felhasználását aszalás, lekvárfőzés stb. által. Szerinte sem lesz Nagyváradon elég nyersanyag az üzemhez, miért is ki kell terjeszteni az üzemet a közeli járásokra, pl. Élesd vidékére.

Szalay József szintén helyesli az indítványt. A szesszfőző felállításához 200.000 K elég, de ha a melléktermények feldolgozását is bevonják az üzembe, akkor több kell. Javasolja, hogy egyelőre ne építsen a város szesszfőzöt, hanem próbaképpen béreljen ki egy ilyen telepet.

Ezután az értekezlet kimondotta, hogy sikeresnek és eredményesnek isérkezik, ha a város a szesszfőzőre az engedélyt megkéri; előnyösebb a városra, ha telepet bérel. A megvalósítás először szűkebb keretekben valószínű meg, amelyet lassan ki lehet bővíteni.

A törvényszék nem oldotta fel a lefoglalt élelmikészleteket.

Tegnap egyik helybéli lap azzal állott elő, hogy a törvényszék feloldotta a rendőrség által lefoglalt és zár alá vett élelmi cikkeket.

Gunyolódva ir a rendőrség jóindulatáról és egyebéről, s látszólag nagyon örül saját hírének, amely „sajnos” nem egészen íti meg az igazság mértékét.

A törvényszék egy csoport sem sietett feloldani a rendőrség által lefoglalt készleteket, sőt megerősítette a zár alá vételt és helyes intézkedésnek ítélte azt. Csapán egykét esetben bocsájított ki feloldó határozatot. Talán ezt az egy két esetet általánosította az illető lap.

Különben is a rendőrség lefoglaló végzését a kir. ügyészség minden egyes esetben megerősítette s azokat a törvényszék is jóváhagyta határozatával. A sok eset közül az egynéhány esetben is a rendőrség pótnyomozásának eredményeként hozott a törvényszék feloldó határozatot. Magállapítást nyert ugyanis, hogy a legtöbb esetben áruhalmozás történt, mely az iparengedéllyel bíró cégeknek sines megengedve. — A szegedi, győri és budapesti kir. táblák már elvi jelentőségű döntvényeket hoztak erre nézve.

Az árdrágító visszaélések miatt indított sikeres nyomozásban nagy érdeme van Gerő Ármán főkapitányunk, aki erőlyes kézzel fogott hozzá a széjjelítéshez az árdrágítók között, ami sikerült is neki. A nyomozás eredményes lefo'yatásában elismerést érdemel a referens, Ehrlich Imre fogalmazó is.

* **Megfagyott** szőlől kivörösödött arc, orr, kéz ápolására és fehérítésére gyors és biztos hatása a *Harmatlej-crème* és hozzávaló szappan. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Telefon 13-02.

Mi kapható a városi üzletekben?

Tudatom a város közönségével, hogy a hatósági liszt és fűszertüzetekben Szent László-tér (Rimanóczy féle házban fűszer üzlet) a következő árucikkek vásárolhatók a felsorolt árak mellett:

I. Fűszerüzlet: 1 kg. pótkávé 4 20, 1 kg. legfinomabb aranymárkájú Stollverk dessert csokoládé 24, 1 kg. thea 25, 1 kg. kávé 12, 1 kg. mák 5 20, 1 kg. boszniai aszaltszilva 3 1 kg. borsó 1 40, 1 kg. árpagyöngy 1 40, 1 üveg 3 csillagos Dikány cognac 11, 1 kg. teljes zsírtartalmu hollandi sajt 11, 1 kg. mogyoró 3 50, 1 drb. hollandi füstölt hering 1 30

A fent jelzett áruból a liszt, vagy élelmiszer utalvány felmutatása mellett egy család havonként legfeljebb az alanti mennyiséget igényelheti, illetve vásárolhatja meg:

2 kg. pótkávé, egy fél kg. kávé, 1 kg. csokoládé, egy negyed kg. thea, egy fél kg. mák, 1 kg. szilva, 1 kg. mogyoró, 2 kg. sajt, hollandi füstölt hering tetszés szerinti mennyiségben, egy fél kg. borsó, egy fél kg. árpagyöngy, 1 üveg cognac.

II. Lisztüzletekben: liszten kívül köles kilógrammonként 2 K, só kg.ként 32 fill., bab kg.ként 76 fill., tojás darabonként 32 fill., borsó kg.ként 1 40 fill., árpagyöngy kg.ként 1 40.

A fent jelzett áruból a liszt, vagy élelmiszer utalvány felmutatása mellett egy család havonként legfeljebb az alanti mennyiséget igényelheti: fél kg. köles, fél kg. só, 1 kg. bab, 5 drb. tojás, továbbá az ünnepekre való tekintettel fél kg. borsó, fél kg. árpagyöngy.

Nagyvárad, 1918 december 21-én.

Lukács Ödön,
polgármesterhelyettes

Éltünk a gesztenyés emberek

Egy kiló nyers maróni 4 K 80 fillér.

Kerek kis kályhák, mik vékony lábakon állottak s fent piros parázs felett pattogtak a nyugtalan gesztenyék, hűlt helyetekre talál a közönség.

Máskor, hűvös napok beálltával, őszi csillagok alatt vidám szürke füstgomolygás köré gyülekeztek a járó kelők: ragyogó szemű gyermekek, örvendő arcú asszonyok és büszke férfiak, kik ugy öltözöttek, mint egy gróf. S vettek friss marónit tizért, huszért, negyvenért. A gesztenyészag végig-özönlött a járda felett s messziről csalta oda az embereket.

— Maróni, vegyünk marónit.

Akkor adtak husz fillérért 10-12 darabot, régen volt, alig két éve. Az idén a maróni elmaradt, helyette a magyar gesztenyével nyílt meg a maróni üzlet. Husz fillérért 4-5 darab jutott, negyvenért 10. Később megjött a maróni, de elmaradt, elfogyott a magyar gesztenye.

Tessék elképzelni, egy kiló maróni ma — semleges államon keresztül hozatva — 4 korona 80 fillér, s van egy kilóban legfeljebb 80 darab. Egy maróni kerül tehát 6 filléret a vevőnek. S most alá szén, pakolásos papír, adó, idő, cipő, ruha, otthon gyerekek, étkezés. Mennyit lehetne adni például negyven fillérért? Négy darabot. Ennyit pedig nem vess át a közönség.

Be kellett szüntetni, el kellett tűnni az

utcaszegletről, a Szent László térről s a Bémertérről a marónisoknak. A mi részben nagyvárosiasá tette Nagyváradot télen s ami a metropolisok arculatához hozzátartozott, a maróni, a gesztenyés ember, annyi karikatúra, éle és tréfa témája, elhallgatott.

Megölte a háború. A gesztenyestűk a lomtárba kerülnek egyelőre, mert lesz még maróni, olosó, lesz még tűz a kályhákban s felhangzik még a kiáltás:

— Friss, forró marónit tessék!

Egy városi kávéház és étterem házirendjéből.

Az árdrágítók ellen.

Tegnap érkezett hazra Nagyváradra egy előkelő állami tisztviselő. Szatmárt járt, s ott látta ezt a friss házirendet, amelynek erőlyes hangja nekünk szokatlannak tűnik fel. Leírta s nekünk átadta.

Ime:

Házirend.

A sz. kir. város tulajdonát képező Pannónia szálló kávéházában és éttermében kivánatos közrend, köztisztaság, valamint a helyiségeket látogató közönség érdekében tudomásvétel és meghoztatás végett a következő házirendet állapítom meg:

1. A kávéházat és éttermet csakis tisztán ruhába öltözött, a társadalmi szabályok gyakorlatával bíró közönség látogathatja. Tűrhetetlen, hogy az étteremben és kávéházban sáros, piszkos, a közegészségre ártalmas ruházatban, feltett kalappal áldogáló, köpködő, tovakodó közönség egy percig is tartózkodhassék. A szennyes, piszkos, egyszórtre ártalmas ruházat, illetlenül viselkedő, kalapban állógáló vagy áldogáló egyéneket a felszolgáló személyzet köteles távozásra felszólítani. Aki ezen felszólításnak nem engedelmeskedik, azt a helyiségekből a rendőrhatalóság távolítja el.

2. A Pannónia nyilvános helyiségei kizárólag az ott megengedett szórakozás céljaira szolgálhatnak. Tilos a helyiségekben üzleteket kötni, vagy üzleti megbeszéléseket folytatni. A felszolgáló személyzet és a rendőrség biztosan ezen szabály ellen vétőket köteles a kihágási bíróságnál feljelenteni.

3. Időseket, a kik a helyiségben tartózkodnak, a rendőri bejelentési igazolványukat kivételre kötelesek felmutatni. Tekintettel a Pannóniában elfajult árdrágító üzletkötésekre, rendőri bejelentési igazolvánnyal nem bíró egyéneket az 5112-914. M. E. rendelet adta jogomnál fogva a törvényhatóság területéről kiutasítom.

4. A Pannónia szálló kávéházának és éttermének hivatalos csapdjáért, randjéért és tisztaságáért a szálló bérletje felelős.

Szatmár, 1918. dec. 10.

Főkapitány.

Mint látható, a házirend a galicizálók és kazátok üzelmének alapos rendszabályokkal vetett véget.

* Gyönyörű rózsás arc a nő legszébb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO crémot és szappant használja melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát el-tünteteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy-palota.

HIREK

* **Biharmegye közgyűlése.** Tegnap reggel 9 órakor folytatta Biharvármegye törvényhatósága rendes évnegyedes közgyűlését és 11 óra után be is fejezte. A tegnapi érdeklődésnek, ünnepi hangulatnak, amelyet a megye hódolatának bemutatása váltott ki: ma már semmi nyoma. Meghallgatták az árvasszék, a tiszti főügyész rendes jelentéseit s azután áttértek a községi ügyek, községi számadások, költségvetések letárgyalására és elintézték a kérelmeket. A vármegye e kérvények tárgyalásánál — majd mindnek segély, jutalom, drágasági pótlék volt a tárgya — tekintettel volt a nehéz megélhetési viszonyokra, az alkalmazottak megfeszített munkájára és méltányosan teljesítette azokat. Tizenegy óra után az előkelő Miskolczy Ferenc főispán a gyűlést berekesztette.

* **A fél két koronások.** Alig hogy napfényre kerültek és viritani kezdtek az élénk piros egy koronás bankjegyek, a fáma (ismerős rosszmájáról és balsejtelméről) mindjárt azt hirdette, hogy a kettő szakitott, tehát fél darab 2 koronás bankk értéküket veszítették. Ez okozta, hogy mindenki igyekezett tudni rajtuk már a tegnapi napon. Akadtak egyesek, akik nem is fogadták el a kettőpárt két koronásokat, ami azonban nem jelent semmit, mivel eddig sem volt senki kötelezve azok elfogadására. Illetékes helyen nyert értesülés szerint aggodalomra nincs ok, mivel az Osztrák-Magyar Bank a jövő év februárjáig beváltja azokat.

* **Apológiai kurzus.** Az apológiai kurzus urinók részére ma, pénteken délután 5 órakor lesz az Orsolya zárdá nagytermében.

* **A gyékényt is rekvirálják.** A megyéhez jött értesítés szerint a hadvezetőségnek szüksége van a folyton növekvő beszeresendő kenderponyvák helyett gyékényponyvákra, illetőleg minden méretű és alatu gyékényre. Mivel azonban az ilyen gyékények már nagyrészt a kereskedők kezében vannak, akik túl magas árakat kérnek: az összes készletek felmutatandók, összeírandók és a hadsereg céljaira igénybe vettnek nyilvánítandók, azon községek, melynek lakosai a gyékény készítményt háziiparként üzik: szintén bejelentendők.

* **Kitüntetések a 4. honvédelmi gyalogezredben.** A hivatalos lap tegnapi száma egész sor kitüntatást közöl, amelyek mind a nagyváradi negyedik honvédelmi hősöké. Legfelsőbb dicsérfelismerésben részesült Ecsedi Csapó Márton százados, a vitézségi érem szalagján viselőként ezüst érdemkeresztet kapott Bittó Viktor népfelkeltő, első osztályú vitézségi érem jutott Szabó S. Sándor hadapródjainak, Koczih Károly és Márton Lajos őrmestereknek és Bohák András, Jozsomic Simon, Vámos József szakaszvezetőnek, valamint Hegedűs Sándor honvédeknek.

* **A katonai előléptetéseket és kitüntetéseket a helyezéseket, elbocsátásokat, nyugdíjazásokat, ténylegesítéseket stb. stb. január elsejétől kezdve a „Küldgy-Hadügy” hetilap állandóan közli. Posta címe: Budapest, IX., Üllői ut 11. Ára egy negyed évre 6 korona.**

* **Uj zászlós.** Lukács István a nagyváradi hadapródiskola IV. évfolyamát végzett növendéke a 30. honvédelmi gyalogezredhez zászlóssá neveztetett ki.

*** Zita királyné 50 palotahölgyet nevezett ki.** A Budapesti Tudósító jelenti: Zita királyné ötven magyar hölgyet palotahölgyé nevezett ki, akik már új méltóságukban résztvesznek a koronázáson. A kinevezést a hivatalos lap legközelebbi száma hozza.

*** Az új osztrák kormány kinevezése.** Bécsből jelentik: A király jóváhagyta a Clam Martinic gróf által előterjesztett miniszteri listát. A kormány kinevezésére vonatkozó legfelsőbb kéziratok a Wiener Zeitung holnapi számában megjelenik a távozó és az új miniszterekhez intézett királyi kézirat. Az új miniszterek névsora a következő: Miniszterelnökség és földművelésügy: Clam Martinic, belügy: Handel, kereskedelem: Urban, közmunkaügy: Traus, kultusz: Hussarek, galiciai miniszter Bobrzinszky, landwehr miniszter: Georgi, pénzügyi: Spitzmüller, igazságügy: Schenk, vasúti: Forster, tárcanlküli miniszter: Baerenreiter.

*** Adóajajtromok közszemlén.** Nagyvárad város adóhivatala részéről ezen neli közhírre teszem, hogy a II. ker. Új város és Külváros városrészekre vonatkozó III. oszt. kor. nyilv. szám. kötelezett vállalatok és egyétek adószámitási javaslatokat feltüntető lejtromok folyó évi december hó 18-tól december hó 26-ig a 15 sz. szobájában közszemlére ki van téve, amely idő alatt azokat bárki megtekintheti és esetleges észrevételeit a kir. pénzügyigazgatásnál beadhathja. Városi adóhivatal. Nagyvárad, 1916. évi december 17. Juricskay Barna sk. pénz- és adóügyi tanácsos.

*** Jön a gyűjtőkocsi!** Ma, pénteken reggel újra utnak indul a gyűjtőkocsi abból az alkalomból, hogy a Vörös Kereszt által Szilveszter estén rendezendő tombolajárékhoz városunk áldozatkész kereskedőitől a tombola tárgyakat összeszedje. A gyűjtőkocsi reggel 8 órakor kivonul a Szent László térre, innen a Nagypiac térre és végig halad a Kolozsvári utcán. Délután a Kossuth és Zoldfa-utakon, majd a Bémer-téren jelenik meg, ahonnan elindulva a Rákóczi uton halad gyűjtő körútján a vasútig.

A Vörös Kereszt Egyesület vezetősége kéri Nagyvárad nemesszövület és áldozatkész közönségét, hogy adományaival ezuttal is szíveskedjék a Vörös Kereszt Egyesület magaslatos céljait előmozdítani, a cserkészek között pedig azokat, akik szívesek voltak a gyűjtőkocsi kíséretét a multban vállalni, hogy ezuttal ma reggel lehetőleg korán a bivaromgyesi kórházban levő Vörös Kereszt irodában megjelenni szíveskedjenek.

*** Zsiravak szállítása.** Mindenféle zsiradékot és zsiravat nem postai postai forgalomba közforgalomban vasuton, vagy pedig hajón vagy gépkocsin a város vagy község területén kivül eső helyre, ha a küldemény súlya 100 kg nál nagyobb, csak a kereskedelemügyi miniszter külön engedélyével szabad szállítani. Disznózsír és vasa az előbbi bekezdés nem vonatkozik, a magyar szent korona országainak területén kivül eső helyre azonban disznózsírt közforgalomban vasuton vagy pedig hajón vagy gépkocsin továbbra is csak szállítási igazolvánnyal szabad szállítani. Aki közforgalomban vasuton szállítási igazolvány nélkül szállít vagy szállítat, az ilyenek két hónapig terjedhető elzárással és száz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Rendőrfőkapitányság.

*** Az osztrák parlament a koronázáson.** Bécsből jelentik: A koronázási ünnepeken Budapesten a reichsrathnak hatvankét, az urakházának huszonkét tagja fog résztvenni.

*** A sebesültek karácsonyjára** küldött következő adományokat hálálisan köszöni hőseink nevében a Vörös Kereszt „Jobbkéz” osztálya. Dr Radu Demeter püspök 100 koronát és az összes karácsonyfákat. A *Katholikus Körben* a célra tartott előadás tiszta jövedelméből 300 koronát, Biboreana Takaréks és Hitelintézet 100 koronát, Barna Jenő 50 koronát, Liehtmann Mór 80 koronát, Papp Coriolán, Winter Károly, Vass Bertalan 20-20 koronát, Schwarzitz Gyula, Hszay Gyula ujjalotai hívei, Orah Ferenc, dr Lengyel Zsigmond, Köszvény Andi 10-10 koronát. Cigaretteket küldtek: Németh Vincsóc és Marián Emilné.

*** Adományok.** Berczik Mihályné, a Kath. Népszövetség tagja 10 koronát juttatott hozzá a hadban levő katonák karácsonyjára. Tomázy János 2 koronát adományozott ugyanazon célra. S. Katalin a tüdőbeteg katonák részére 10 koronát küldött hozzá. Iványi Irénke a beteg katonák karácsonyjára 6 koronát küldött. Rendeltetési helyére juttatjuk.

*** Állati zsiradékok maximális ára.** Az alább felsorolt állati származású zsiradékokért követelhető legmagasabb ár métermázsánként (100 kg. tiszta súlyra) a következőkben állapítatik meg: Ékezési célokra szolgáló olvasztott faggyura nézve 6 K 50 fill., ékezési célokra nem alkalmas faggyura nézve 5 K, ékezési célokra szolgáló csontzsír nézve 4 K 50 fill., bőrzsír nézve 4 K, ipari célokra szolgáló mindenféle hulladékszír nézve, akár gulyászsír, akár konzervzsír, akár bármely más elnevezés alatt jön forgalomba, 4 K, csontmazar, 100 százalékos zsirtartalalomra áraszámítva, 4 K. Kicsinyben való áusításnál az első bekezdésben meghatározott áraknál legfeljebb 10 százalékkal magasabb ár számítható. Aki e tilalmat megszegi, kibégást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Rendőrfőkapitányság.

*** Enyvbőr szállítása igazolvánnyal.** Enyvgyártásra szolgáló mindenféle enyvbőrt nem postai postai forgalomban, közforgalomban vasuton vagy pedig hajón vagy gépkocsin a város vagy község területén kivül eső helyre csak a kereskedelemügyi miniszter által erre a célra kiállított külön engedélyvel (szállítási igazolvány) szabad szállítani. Aki közforgalomban vasuton szállítási igazolvány nélkül fuvarozásra felad ilyen cikkeket kibégást követ el és két hónapig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Rendőrfőkapitányság.

*** Sebesültek karácsonya.** A szeretett adományokkal a sebesültek karácsonyához hozzájárultak: érv. Echerlles Kruspér Sándorné 50 Tótár Zoltán 20 Rimánóczy Kálmáné 20 Posta- és távirada gyűjtése Sósas Jeróné úján 174 korona 70 fillér. Mígön hálálisan köszönik vitéseink nevében ezen adományokat, kerjük azon urúkat, kik abban a helyzetben voltak, hogy befőtöt készítették, adjanak 1-1 kis füveg befőtöt a nehéz betegeknek. Vörös Kereszt Jobbkéz osztály. Törvényszék 25. ajtó küldendő.

*** Fakitermelő üzemek alkalmazottainak felmentése.** A m. kir. földművelésügyi miniszter urnak 147543-1916 számú körrendeletét alapján közhírre teszem, hogy mindazok az erdőgazdálkodó vállalkozások, amelyek a népfelkelési tényleges szolgálat alól felmentett erdőgazdálkodási munkavezetők, famunkások, gépészek, fűrészgyári munkások stb. akiknek eredeti

alkalmazási helyük a Beszterce, Szécsény, Parajd, Székelyudvarhely, Sárkány, Fogarás, Nagyszombat, Hátszeg, Karánsebes és Buziás városokat illetőleg községeket összekötő határvonalától nyugatra van, a felmentés hatálytalanságának terhe alatt nyolc (8) nap alatt szolgálattételre annál a munkaadónál tartoznak jelentkezni, akiknek fatermelési fizeme részére felmentettek. Nagyvárad, 1916 december 15. Eleméry Ferenc, katonai tanácsnok.

*** A hadiárvak ruhasegélye.** Hálálisan köszönik a Lajos asztaltársaság által a célra hozának juttatott 200 kor. és Gai István esp. plébános Magyarországról küldött 14 korona 38 fillér gyűjtését. Vörös Kereszt Jobbkéz.

Elveszett szerdán este a Kath. Körtől a kishidig egy fehér színű gyermekbőr. A megtaláló legyen szives a „Tiszántúli” kiadóhivatalába behozni.

Az **EMKE** kávéházban ma és a következő napokon Budapestről Farkas Aladár hírs cigányprimás — ki eddig a budapesti Ritzben játszott — teljes zenekarával hangversenyez.

*** Poloskázó BOKIM** biztos szer. Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában a Kossuth 7/B.

*** Kőhögés, hurut, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatású szer.** A Farkas féle hurut szeletke. Ára 1 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagy várad, Rákóczi-ut 7/B. Tejkonzerv is kapható.

*** Eledő** egy finom sötétbarna mar mota szőrméből készült muff. Szaniszló-utca 29. szám.

Eledő olcón 500.000 darab tégla. Értelmezhetni a Nagyvárad Kereskedelmi és Forgalmibank részvén társaságnál Rimanóczy-utca 6.

Egy ór, ki házi dolgokban is járta, a „Fekete Sas” patotásban felvétetik. Jelentkezhetni ugyanott a 24 számú irodában.

SZÍNHÁZ

Heti műsori

Péntek: Ember tragédiája.
Szombat délután: Legénytuos.
Szombat este: Ember tragédiája.
Vasárnap délután: Gésák.
Vasárnap este: Szünet.
Hétfő délután: Névtelen asszony.
Hétfő este: Harom a kislány.
Kedd délután: Katonadolog.
Kedd este: Mágna Miska.

A MAI SZINLAPOK.

Este 8 órakor, rendes helyarákkal

Az ember tragédiája.

Duma 12 képben.

SZEMÉLYEK:

Ádám — — — — — Bihari Ákos
Éva — — — — — J. Gazdy Aranka
Lucifer — — — — — Tóth Elek
Gábor arkangyal — — — — — Kassics Eszter

Az Ember tragédiája ma pénteken és holnap szombaton kerül színpadra. Ádámot Bihari Ákos, Évát Gazdy Aranka és Lucifert Tóth Elek játsszák.

Délutáni előadások. Valóságos külön naptárkezelésre van szüksége a közönségnek, hogy kellőleg tájékozassa magát.

az a héten rendezendő délutáni előadásokról. Így szombaton délután: a Legénybucsu kerül színre, vasárnap délután a Gésák. Hétfőn délután a szenzációs sikerű Névtelen asszony, kedden délután pedig a Katonadolog. Ugy ezekre, valamint az összes ünnepi előadásokra a jegyek már máttól kezdve válthatók a színházi pénztárnál.

A Farsang. Jelentős színházi eseményeket megelőzni szokott nagy sürgésforgás van a Szigligeti-színház környékén, ahol Molnár Ferenc pompás vigjátéknak a Farsagnak a közeli bemutatója ejtette lábba az egész színházi apparátust, a festő teremttől a szabóműhelyig, persze a színpadon keresztül, ahol Erdélyi Miklós szingazgató vezetésével javában folynak a próbák a Farsangból, amelynek szerdán lesz a bemutatója. A rendkívül érdekes darab fő női szerepét E. Kovács Mariska játssa a maga értékes differált művészetével, amely minden darabnak, amelyben ez a kiváló művész nő fellép, különös értéket biztosít. Igen jó szerephez jut H. Körösey Juci, aki Linkát játssa. A férfiak közül Biqari Akos és Tóth Eleknek vannak számottevő nagy szerepek. A kisebb szerepekben Dózsa, Zsoldos, Szigethy és Tarnay fognak sikert aratni.

IRODALOM

Négy háborus egyházi ének. Négy háborus egyházi ének jelent meg Szécsény és Illés ungvári könyvkiadó cégnél. Az ének szövegét Magyar Bálint ungvári r. kath. költő pap írta, dallamát pedig Zádor Jenő ungvári kántor szerezte. A szöveg egyházi approbációt nyert. Az énekek kötetés levelezőlap alakjában vannak nyomtatva, igen alkalmasak a harotévaló küldésre is. A posta ezeket díjmentesen továbbítja. Eddig megjelent: 1. Ima a hazáért. 2. Ének Szűz Máriához. 3. Könyörgés a mélysegekért. 4. Nemzet sirása. Ára darabonként 20 fillér.

Meghívó.

A Magyar Bank Részvénytársaság Nagyváradon 1916. évi december hó 30-án délután 3 órakor az intézet helyiségében

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a t. részvényeseket ezennel tisztelettel meghívjuk, azzal, hogy amennyiben f. hó 30-án a közgyűlés határozatképes nem lenne, úgy az ezennel 1917. évi január hó 8-án délután 3 órára tüzetik ki. Mely közgyűlés tekintet nélkül a lelett részvények számára határozatképes.

Tárgysorozat:

1. Határozathozatal a kereskedelmi törvény 187. § a értelmében az intézet fennállása vagy felszámolása tárgyában.
 2. Határozathozatal a részvénytörvények 2.000.000 koronáról 600.000 koronára leandó leszállítása tárgyában.
 3. Az alapszabályok 4, 12, 14, 15, 20. és 45. §§-ának módosítása.
 4. Esetleges indítványok.
- Nagyvárad, 1916. december hó.

Az igazgatóság.

A közgyűlésen azon részvényesek gyakorolhatják jogaikat, kik részvényeiket a társaság pénztárnál a közgyűlést megelőző nap déli 12 óráig leteszik.

SZERKESZTOI POSTA.

Cs. J. Sajnálattunkra nem közölhetjük.
P. T. A versek nem ütnek meg a mi mértékünket.

APOLLÓ mozgó- színház	Péntek
	Kétlelkű anyós dráma 3 felv.
Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 8 órakor és hétköznapokon 5-kor.	

VIGADÓ mozgó- színház	Péntek
	Búcsuosók dráma 3 felv.
Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 8 órakor és hétköznapokon 5-kor.	

URANIA mozgó- színház	Péntek
	Az amerikai nagynéni vigjáték 3 fel.
Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 8 órakor és hétköznapokon 5-kor.	

NYILTTÉR.

Karácsonyi vásár

Heti árjegyzék:

- China ezüst kenyér kosár . . . 4 K
- China ezüst cukor tartó . . . 4 K
- China ezüst vaj tartó . . . 4 K
- China ezüst cukor kosár . . . 4 K
- China ezüst dohányozó készlet . . . 4 K
- Vizes készlet 6 személyre . . . 4 K
- Boros készlet 6 személyre . . . 4 K
- Likőrös készlet 6 személyre . . . 4 K
- Sörös készlet 6 személyre . . . 4 K
- Tészta készlet 6 személyre . . . 4 K
- Befőttés készlet 6 személyre . . . 4 K
- Teás készlet aranyozással 6 személyre . . . 12 K
- Kávés készlet aranyozással 6 személyre . . . 12 K
- Mocca készlet aranyozással 6 személyre . . . 12 K
- Mosdó készlet fayence . . . 10 K
- Fűszer készlet állványon . . . 10 K
- Cigaretta ezüst készlet . . . 10 K
- Ebédő készlet aranyozással 6 személyre . . . 24 K
- Evőeszközök, kávéházi felszerelések, vendéglői felszerelések
- Répkeretezés, ablak üvegezés gyorsan, előnyös árban készül.

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg nagykereskedés

Zöldfa-u. 13. Telefonszám 372.

Főszerkesztő: Dr. KRÜGER ALADÁR | Felelős szerkesztő: Dr. PAPP KÁROLY

Nagy karácsonyi vásár!

a „PARK“ nagyáruházban

Diszmiáru osztály! (Rakóczi-ut 5.) Leszállított árak!

Elegáns kőzításkák: Legujabb divat. K. 5-, 6-, 8-, 10-, 16-, 24-, 30-.

Gyöngy kőzításkák: K. 4-, 6-, 10-, 15-.

Férfi és női pénztárcák K. 2-, 3-, 5-, 8-, 12-.

Férfi és női solingeni acél zsebkések:

kor. 1-, 1.50, 2.50, 3-, 4.50, 6-, 8-, 10-.

Továbbá állandó raktár: Patent gyufatartókban, öngyújtók, villamos zseblámpák s minden e szakmába vágó cikkekben. Nagy kőfővásár: Ruha, haj és fogkefék leszállított árakban. Pipéreszappan nagy választékban.

Játékáru osztály!

Női, flor és műselyem harisnya párja Kor. 3.10, 3.40, 3.90, 4.50, 5-.

Nagy téli kötöttáru vásár! Leszállított árakban.

Játékáru vásár f. hó 20-án veszi kezdetét.

Zsebkendőkben leszállított árak.

Nagy karácsonyi vásár!

a „HÓFEHÉRKE“ harisnyaáruházban Szent László-tér.

Mélyen leszállított árak!

Occasio gyapju női kabátokban: Sárka K 36·- Olga K 45·- Erzsi K 60·-

Női selyem kabát nagy schláger. Böske K 100·- minden színben. „Béla“ gyapju gyermek sweater leszállított ár:

Szám	1	2	3	4	5	6
Kor.	6·80	8·—	9·20	10·40	11·60	12·80.

Lélekmelegítők: Kor. 5·—, 6·—, 8·—, 10·—.

Női harisnya flor, musselin és selyem Kor. 4·10, 5·—, 6·—,
Férfi harisnya flor és pamut: Kor. 1·50, 1·80, 2·70, 3·50, 5·—.

Nagy occasió zsebkendőiben:

Ia. Női pamut zsebkendő	8·—, 10·—, 12·—, kor.
Ia. Női cérna zsebkendő	13·—, 14·—, 15·—, kor.

schlager! Himzett zsebkendő tucatja K 12·—, 13·—. schlager!

Nagy választék keztyűkben, csavargamaszokban, gyapju ing és nadrág stb. kötöttáru cikkekben. Leszállított árak csak néhány napig.

Belépési felhívás

a Népszövetségi Hitelszövetkezet V-ik évtársulatába.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet 1917 január 1-én V-ik évtársulatát nyitja meg.

Az első évtársulat, — dacára a háboru okozta nehéz megélhetési viszonyoknak, — igen szép eredménnyel zárult.

Belépni szándékozók üzletrészeket jegyezhetnek már most is a hivatalos órák alatt a szövetkezet helyiségében (Szilágyi Dezső-u. 5. sz. a.) Egy üzletrész heti **20 fillér** befizetésre kötelez, s ki-ki annyi üzletrészt jegyez, amennyit akar. Felvételi díj üzletrészenként 10 fillér. 3 év múlva az évtársulat feloszlik; a tagok a befizetett összeget a reájuk eső nyereséggel megkapják.

A tagok a befizetett összeg ⁴/₅ részéig a szövetkezettől olcsó kamatra kölcsönt is kaphatnak, mely 3 év alatt fizethető le. Azonfelül betáblázásra, értékpapírra, vagy váltóra, bármily összeg erejéig.

A tiszta haszon és nyereség teljes egészében a tagok között osztatik tel, s kiki heti betétje arányában részesedik.

A szövetkezet elfogad betéteket is, s azokat legmagasabb kamatlábbal kamatoztatja. Tőkekamatadót a szövetkezet fizeti.

Bizalommal kérjük a belépni szándékozókat, sziveskedjenek szövetkezetünk helyiségében részjegyeket jegyezni.

Teljes tisztelettel

Népszövetségi Hitelszövetkezet.

IZSÁK LIDIA
elsőrendű fűzőszalon

Nagyvárad

Park-szálloda

Nagy Sándor-u. 1.

ületében.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és háskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szilgigeti színház művésznőinek egyedüli szállítója. Karácsonyi ajándékká megrendelésre babafűzőket készítek.

:: Telefon : 11—53. ::

Beraktározás.

Beraktározási helyiségünkben ugy kisebb, mint nagyobb terjedelmű tárgyak szobabútorok fülkékben beraktározásra elfogadtatnak. Termények beraktározására való szársz pincék, továbbá boros-pincék, istállók és kocsiszinek állanak rendelkezésre. A beraktározott tárgyakat tűz és betörés ellen biztosítjuk.

Beraktározási ár hetenként és négyzetméterenként 1 korona.

Fekete Sas és Zöldfa Rész.-Társ. beraktározási osztálya.

iroda: Sas passage, 24. sz. lépcső. Telefon 1400.

Harisnya, tricó, keztyű.

Svetterek, kabátok, lélekmelegítők, gyermek kötött ruházatott valamint az összes kötöttáru cikkek, legelőnyösebb árakban beszerezhetők, az általánosan elismert szolid és jó áruk-ból hirneves

Hungária Harisnyaáruház
a Sas Passage főbejáratánál.

Kéretik cégünket összenemtévesztelni

Mezőgazdáknak saját gazdasági szükségletükre szolgáló köles hántolását a Hadi Termény-Részvénytársaság feltételei szerint elvállaljuk.

Moskovits Adolf és Fiai
„Adria“ R. T. Nagyváradon